

Daens Vandaag

Tweemaandelijks tijdschrift van het Priester Daensfonds

XXVI, nr. 3, mei-juni 2002

Waarde lezers,
Beste daensisten en sympathisanten,

Zijn daensisten gespleten persoonlijkheden? De vraag zal u, geachte lezer, wel wat vreemd en onbegrijpelijk overkomen maar ze kwam onwillekeurig in me op toen ik, de juiste betekenis van een woord zoekend, toevallig ook de verschillende betekenissen van het woord "links" onder ogen kreeg. Van Dale preciseert: vrijzinnig, radicaal, progressief.

Nieuwsgierig keek ik naar "rechts". Kort en bondig heet het daar: conservatief.

Ik ben er mij wel van bewust dat ik met deze woordverklaringen geen nieuwe deur open bij de aandachtige lezer, want je kan tegenwoordig geen krant of tijdschrift meer lezen, een debat of een manifestatie op TV volgen, of deze twee woorden, links en rechts, worden ons voortdurend rond de oren geslagen, als het gaat om een politiek feit of iemand uit de politieke wereld te duiden. Het middenveld (om het met voetbaltermen te zeggen) wordt liefst overgeslagen. Hier horen geen normale mensen meer thuis want men moet kleur bekennen zoals bijv. "groen - of blauw links". Of om behoudsgezindheid wat af te zwakken: "nieuw rechts".

Onze goede priester Daens zou zich wel even de wenkbrauwen fronsen mocht hij dit allemaal meemaken. Radicaal en progressief was hij zeker en vast, voortdurend zich afzettend tegen alle onrecht en achterstelling van de gewone arbeider en zijn gezin, tegen de conservatieve katholieke partij, maar toch in navolging van Jezus van Nazareth wiens leer hij tot het uiterste volgde, als een diep gelovig man.

Vrijzinnigen en christenen kunnen mekaar "links" toch vinden?

Maar als overtuigde Vlamingen zich afzetten tegen het blijvende onrecht dat ons volk wordt aangedaan met de nooit aflatende geldstroom naar Wallonië, onder het mom van solidariteit, of het niet nemen dat Vlaams-Brabant nog steeds niet volwaardig tot Vlaanderen kan behoren, krijgen diezelfde Vlamingen vlug het etiket "rechts" opgespeld. Het was een der grote verdiensten van Adolf Daens dat hij als een der eersten in het parlement opkwam voor de rechten van het Vlaamse volk. Er zijn maar weinig vrijzinnige intellectuele Vlamingen die daarin hun geestesgenoten (100 jaar later) durven voorgaan en zich manifest Vlaamsgezind opstellen. "Rechts"? Nee toch.

En is het bewaren en koesteren van ethische waarden, de strijd tegen drugs en onveiligheid dan conservatief... en dus "rechts"?

Beste lezer, u zult het met me eens zijn dat mensen nogal vlug een etiket opgeplakt krijgen dat ze niet verdienen en dat we eindelijk eens moeten ophouden met die "links - rechts" poespas die slechts bestaat in het jargon van enkele zich superieur wanende reporters of politieke nieuwlichters die menen het warm water uitgevonden te hebben.

In het huis van Daens is plaats voor velen, als ze maar dat links liggend hart op de rechte plaats dragen en laten kloppen voor al hun medemensen die nood hebben aan warmte en begrip en ondersteuning.

Herman Slagmulder, voorzitter Priester Daensfonds

Daens Vandaag

Verantwoordelijke uitgever:

Herman Slagmulder
Boudewijnlaan 130, 9300 Aalst
/O en ☎ 053 / 77 68 53

Hoofdreductie:

Frans Van Campenhout
Loweidestraat 2, 1700 Dilbeek
/O en ☎ 02 / 567 94 98

Opmaak:

Erik D'Hondt
Wijgstraat 35, 9320 Erembodegem
/O en ☎ 053 / 77 44 97

Kernredactie:

Peter Dauwe, Wouter De Bruyne,
Erik D'Hondt, Herman Slagmulder,
Frans Van Campenhout en Emiel Van
Schuylenbergh.

Coördinatie publiciteit:

Emiel Van Schuylenbergh

* * *

Priester Daensfonds

Sociaal-culturele vereniging aangesloten bij Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen (OVV), Vlaamse Culturele Koepel (VCK) en Cultuurraad Stad Aalst.

Maatschappelijke zetel:

Stadhuis, Grote Markt 3, 9300 Aalst

Correspondentie-adres:

Parklaan 30 bus 10
9300 Aalst
/O en ☎ 053 / 77 40 12

e-post: info@daens.org
webstek: www.daens.org

Raad van Beheer:

Voorzitter

Herman Slagmulder

Ondervoorzitter

Willy De Turck

Secretaris

Luc Geeroms

Penningmeester

Emiel Van Schuylenbergh

Leden

Stephan Beeckman, Mieke De Schep-
per, Peter Dauwe, Wouter De Bruyne,
Erik D'Hondt, Luc D'Hondt, Rob
Librecht, Jozef Liebaut, Roel Tem-
merman, Frans Van Campenhout, Karel
Van den Bossche, Machteld Van de
Perre, Louis Van Roy en Ghis Willems.

Lidmaatschap van het Priester Daensfonds:

Jaarlijkse bijdrage: 12,50 €

Scholieren en studenten: 6,25 €

Ereleden: 25,00 €

Beschermende leden: 50,00 €

Rekeningnummer: 432 -5245521-01

* * *

Kaftontwerp: Vera Persoons

PRIESTER DAENS - STEUNFONDS VOOR DE IJZERTOREN

Ondanks de onverschilligheid en zelfs vijandigheid van sommige Vla-
mingen, zet het Priester Daensfonds zijn actie voort voor de museale
invulling van de IJzertoren, het officieel erkende memoriaal van de
Vlaamse Beweging.

Stortingen kunnen gebeuren op:

KBC 474-3100521-50 of Dexia-bank 068-2174746-33

of BBL 380-0043653-74

van *Bedevaart naar de Graven aan de IJzer* vzw, IJzerdijk 49, 8600
Diksmuide, met vermelding '*Pr. Daens steunfonds*'

Giften van 30 euro en meer zijn fiscaal aftrekbaar.

Via het Priester Daensfonds ontving *Bedevaart naar de Graven*
aan de IJzer vzw reeds de som van **11.566,02 € (466.572 BEF)**

PRIESTER DAENS - STEUNFONDS VOOR HET DAENSHUIS

*Het Priester Daensfonds zet zijn schouders onder haar initiatief "Wijk-
gezondheidscentrum Daenshuis" en opent een steunlijst. Hoe dan ook,
er is een startbudget noodzakelijk.*

Stortingen kunnen gebeuren op: 432 -5245521-01 van Priester Daens-
fonds, 9300 Aalst met vermelding '*Daenshuis*'

Donderdag 28 maart, Witte Donderdag, werd
Suzy Lenaerts

begruven in Mortsel-Oude God.

Ze speelde jarenlang een actieve rol in het bestuur van het Priester
Daensfonds. Haar man, Luc Delafortrie, was gedurende twaalf jaar
voorzitter van het Priester Daensfonds, van 1977 tot 1989.

DAENSDAG 2002

ZONDAG 16 JUNI 2002

9 u.30 HULDE AAN HET DAENSMONUMENT op de Werf
Korte toespraak door Willy De Turck, ondervoorzitter P.D.F.
Bloemenhulde

OPTOCHT naar de Grote Markt

10 u.00 EUCHARISTIEVIERING in de Sint-Martinuskerk
Homilie door H.E.H. Benedictus Verschelden, abt van de
benedictijnerabdij van Affligem
Muzikale omlijsting door "Canticorum Jubilo" o.l.v. Frederik Meireson
Organist: Kristiaan Van Ingelgem
Uitreiking gedachtenisprentje tijdens de offergang

11 u.00 ACADEMISCHE ZITTING in de Feestzaal van het Stadhuis
Welkomstwoord door Herman Slagmulder, voorzitter P.D.F. en
burgemeester Anny De Maght-Aelbrecht.
Uitreiking Daensprijs 2002
Prof. Eric Ponette over "Sociale zekerheid en Solidariteit".
Muzikale omlijsting door "Canticorum Jubilo"
Bindteksten: Elia Vermeulen

12 u.30 FEESTMAAL in de refter van het Jezuïetencollege (Pontstraat 7, vlakbij
de Grote Markt; de refter bevindt zich op het gelijkvloers)
Leden en alle vrienden van het Priester Daensfonds kunnen deelnemen
aan dit feestmaal.

Menu:

Noorse aspergeroomsoep

Tongrolletjes op Normandische wijze

Gemarineerd varkenshaasje uit Grimbergen met jonge worteltjes, romige woudchampignons en Parijse aardappeltjes

Bavarois van passievruchten met coulis van rood fruit

Koffie

Inclusief wijnen en waters

Deelnameprijs: 15 euro

Gelieve het bedrag over te schrijven op 432 - 5245521 - 01
t.n.v. Priester Daensfonds - 9300 Aalst - vóór 10 juni a.s.

VOOR SOCIALE ZEKERHEID MET VLAAMSE IDENTITEIT

“De Gezinsbond wil Vlaamse kinderbijslag” (D S van 13/14 april jl.). Een titel met verwijzing naar verandering want eigenheid van sociaal-familiale doelstellingen. Daarom gaan media er achteloos aan voorbij. Eigenheid is niet hun corpus. Identiteit is té oubollig. Begrijpe wie kan, maar pers en tv zijn nu eenmaal niet meer geïnteresseerd in wat voor volksbelang staat. Welke waarde heeft nog het begrip “volksgemeenschap”? Solidariteit klinkt nog enkel als een refrein voor een lied zonder strofen. Teksten met een sociaal splitsingsteken wat de federale eenheid zou kunnen schaden, worden het liefst niet meer geschreven.

Maatschappelijk-geëngageerden, sociaalbewogen ethici en moraal filosofen die handelen en denken vanuit Vlaamse redelijkheid en billijkheid horen zich niet zelden bij “ongewensten” gecatalogeerd. Wie tegenwoordig de eigen volksgemeenschap nog durft een karakter en inhoud te geven, stuit binnen de federale grenzen op spotlust, op miskenning, op weerstand, op vijandigheid. De verzuiling binnen de “grote” media is in het verleden nooit erger geweest dan nu. Wie op braakliggende of aangewezen domeinen ijvert voor Vlaamse identiteit staat als “verdachte” aangekruist in het zwartboek van de correcten.

Daarom was er begin maart in de media ook geen berichtgeving te vinden noch te horen over de congresmeeting van het Actiecomité voor Vlaamse Sociale Zekerheid (AK-VSZ) in de aula Pieter De Somer te Leuven. Vlaanderen mocht duidelijk geen weet hebben van de argumenten van prof. dr. em. Robert Senelle en van lic. Jan Van Dooren, adjunct-directeur van de VEV-studiedienst tot splitsing van de sociale zekerheid. Ook het handaanreikende want zalvende slotwoord van dr. Gui Celen, voorzitter van het AK-VSZ, bleek voor kwaliteitskranten en tv-journaals geen geschikte berichtgeving te zijn. Verboden lectuur! Te negeren informatie! Wie weet? Zeker is dat pausen van het “grove” woord nieuws, of wat er mag voor doorgaan, selecteren.

Omwille van zijn daensistisch en christen-democratisch erfgoed kan het Priester Daensfonds (PDF) niet omheen de doelstellingen van het Actiecomité voor Vlaamse Sociale Zekerheid. Dat fonds betuigde al op een bijeenkomst van het AK-VSZ te Berchem-Antwerpen, nu toch enkele jaren geleden, zijn sympathie voor een gerechtvaardigde opsplitsing van de sociale zekerheid. Prof. em. Eric Ponette, binnen het AK-VSZ de voorzitter van de technische werkgroep tot splitsing, is voor de Daensdag van 16 juni ek. dan ook als een aangewezen gastspreker aan te kondigen.

OPENING

Sinds de “politiek incorrecte” congresmeeting van het AK-VSZ is de Gezinsbond het AK-VSZ communautair een eindje tegemoet gekomen. Voorzitter Roger Pauly heeft weinig weken geleden vanuit een onverholven bekommernis voor de demografische situatie in Vlaanderen, geargumenteed voor de defederalisering van de kinderbijslag. Ingewijden menen dat zulks de aanloop wordt naar een eerste afsplitsing van de unitaire sociale zekerheid. Is de eerste stap doorgaans niet de moeilijkste? Want eens die is gezet, volgen doorgaans nog forsiger stappen in dezelfde richting.

De aanloopverdiensde van Roger Pauly is dan ook, dat hij als voorzitter van de Gezinsbond in niet mis te verstane woorden zijn standpunt voor totstandkoming van een samenhangend en krachtig gezinsbeleid onder de volledige verantwoordelijkheid van de gemeenschappen of deelstaten, heeft doen kennen. Van gewesten is hier geen sprake. Trouwens, zoals de bevoegdheden federaal werden en worden bepaald, hinderen de gewesten de zelfontplooiing van de gemeenschappen. In feite zijn zij een product van de schadelijke geest van compromissen, die de Belgische federatie staatkundig almaar zieker en onbestuurbaarder maakt. Voor voorzitter Roger Pauly zou het overdragen van de kinderbijslag naar de deelstaten vlug moeten gebeuren. Terecht. Een “moeten” zonder meer, omdat welvaarts- en demografische verschillen tussen Vlaanderen en Wallonië federaal geen evenwichtig sociaal beleid meer toelaten noch garanderen kunnen. Volgens ingewijden in die materie zou de defederalisering van de kinderbijslag te realiseren zijn zonder een herziening van de bevoegdheden van gemeenschappen zoals in de grondwet vastgelegd. Een bijzondere wet op de staatsvorming van 1980 zou er de opening kunnen voor zijn op voorwaarde – althans volgens Roger Pauly – dat de kinderbijslag uit het systeem van sociale zekerheid wordt gelicht.

De financiering van het fonds voor kinderbijslag zou dan dienen te gebeuren met “algemene middelen”, wat, met andere woorden gezegd, belastinggeld is. Een zulkdanige financiële regeling zou voor de werkgevers een lastenverlaging van 4,5 miljard euro betekenen, wat ondernemingen, t.o.v. het buitenland, meer concurrentiële armslag zou verlenen. Als communautaire geruststelling is hieraan toe te voegen dat de Walen in het systeem van “financiering met algemene middelen” geen euro minder zouden ontvangen, daar in de sector “kinderbijslag” de transfers van het Noorden naar het Zuiden omzeggens geen rol spelen. De financiële impact ervan ligt aan de lage kant. Maar anderdeels is, hoe dan ook, voor de “afvoering” van de kinderbijslag uit de sociale zekerheid een “nationaal” akkoord nodig, wat op zuiderse en syndicalistische bezwaren zal stuiten. Op dat vlak klinken in dit federale land concertaties onwrikbaar unitair en Waals egoïstisch. Veto’s liggen in het vooruitzicht, tenzij de “Lamme Goedzakken” opnieuw worden overgehaald tot compenserende tegemoetkomingen ter bestendiging van een Waals sociaal-luilekkerleven op kosten van anderen.

Alsnog is in tijd de defederalisering van de kinderbijslag niet vooruit te bepalen, laat staan, de splitsing van de gehele sociale zekerheid. Hiervoor mist het federaal niveau het vereiste draagvlak. Officiële zegsmannen in de Wetstraat bevestigen dit. Meteen rijst de vraag, hoe zwaar een gegeven woord van de Vlaamse politicus nog weegt. In 1999 schaarden alle Vlaamse partijen zich rond het principe van defederalisering van de kinderbijslag en van de gezondheidszorg. Dat staat allemaal te lezen in vorige partijprogramma’s en in de resoluties die op het eind van de vorige legislatuur unaniem in het Vlaams parlement werden goedgekeurd. Vandaag de dag, is daar echt niets meer van te merken.

De CD&V toont in de pre-electurale aanloop naar 2003 wel

enige bezorgdheid voor de opvoedingskosten van het kind, waardoor zij schijnbaar belandt in het spoor van de Gezinsbond, maar wat is de reële of achterliggende bedoeling daarvan? De ondervinding leert de burger dat partijpolitieke beloftes vlug verzanden. Graffiti spuiten over vroegere slogans in de hoop dat de kiezer deze vergeet, schijnt een liefhebberij, of is het een hobby, van het merendeel van politici te zijn geworden.

In de feiten berust de terughoudendheid tot afkeer voor de splitsing van de sociale zekerheid grotendeels op een niet-democratische frontvorming – waarin benevens establishmentaanwezigheid ook tal van zagezegde progressieve elementen en argumenten zijn te onderkennen – tegen communautairgemeenschappelijk- en demografisch welzijn. Eén van de vlaggedragers ervan is de PS. Ten treure toe wordt hiermede bevestigd wat decennia geleden de Waalse separatist 'avant la lettre', Jules Destrée, schreef: "La Belgique sera latine ou ne sera pas."

ANALYSE

De doelstellingen van het AK-VSZ zijn andere koek. Dat actiecomité geeft niet op te ijveren voor de toewijzing van de gehele sociale zekerheid aan de beide volksgemeenschappen. U kan om uiteenlopende opties of redenen daar tegen of voor zijn, maar de analyse van de uitdaging tot splitsing van de sociale zekerheid heeft haar rechten en zodoende ook de plicht tot bezinning. Noem dit een heet hangijzer in de communautaire problematiek voor Vlaanderen en Wallonië. Luidens een werkttest van de V.V.B. (Vlaamse Volksbeweging) en studies van het V.E.V. (Vlaams Economisch Verbond) is, in dit land, binnen het principe van verdelende rechtvaardigheid, wezenlijk rekening te houden met politieke, culturele, economische en sociale verschillen tussen Noord en Zuid. Bijvoorbeeld: alleen al de verscheidenheid op economisch draagvlak is zo essentieel dat beide gemeenschappen niet eens met elkaar vergelijkbaar noch verenigbaar zijn. Concreet: het federale België botst op alle maatschappelijke niveaus tegen een communautair verschillend karakter aan. Wie dat loochent of niet zien wil, is politiek blind, of naïef, of van kwade wil, of een versteende unitarist. Vlaamse syndicale verantwoordelijken beseffen wel wat er sociaal-economisch hapert en welke daartegen de remedies zouden kunnen zijn, maar alsnog mogen noch kunnen zij buiten de ordewoorden van herauten voor gelijkheid en broederlijkheid, twee componenten van de hoogaangeschreven en breedverspreide 'solidariteit'. Helaas, beantwoordt zij niet aan de sociaal-economische realiteit.

De Vlaamse economie bloeit, de Waalse heeft het moeilijk. Vlaanderen is een KMO-land, in Wallonië regeert al generaties lang de PS die koppig of eigenzinnig blijft opteren voor een grotere rol en inbreng van de overheid. Welk model wenselijk is, is niet direct het onderwerp van deze bijdrage, maar een feit is dat Noord en Zuid economisch op een andere leest zijn te schoeien. Zo niet, dreigt op termijn voor beide de catastrofe.

De werkloosheid in Vlaanderen is betrekkelijk laag (7 tot 8%), in Wallonië zeer hoog (16%). Het geheel van problemen dat hieruit voortvloeit, eist een gedifferentieerde, niet een 'nationale' aanpak. Een bijzonderheid meer die pleit voor een 'eigen' regionale sociaal-economische politiek is te halen uit een recent rapport van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) waarin wordt gewezen op de buitenissigheid in de verhouding tussen Vlaamse en Waalse uitkeringsgerechtigden(!). In het jaar 2000 lag het Waalse uitkeringscijfer 35% hoger dan in Vlaanderen. Met algemene federale maatregelen waarvan Vlaanderen de dupe wordt, is Wallonië niet op billijke sociaal-economische rails te plaatsen. Met andere

worden: transfers via de sociale zekerheid kunnen of zullen het specifieke Waalse probleem allicht verzachten, maar nooit een oplossing kunnen aanreiken. Voor te veel Waalse politici betekent België een favoriet sociaal zekerheids-systeem, waaraan, hoe onrechtvaardig zekere dimensies of vertakkingen ervan mogen wezen, niet te tornen valt. Voor Wallonië is België de geldader die per se in Vlaanderen is aan te boren. Dit gebeurt niet vanuit redelijke of economisch-ordentelijke overwegingen, maar vanuit een puur collectivisme, wat een ingeving van regionaal egoïsme is. Het establishment, en tegelijk tal van Vlaamse politici en opiniemakers, juichen dit toe of gebaren van kromme haas. U houdt dit niet voor mogelijk.

Het Zuiden en het syndicalistisch establishment van dit federale land bedrijven, allicht ondoordacht, de fout van "nationale" lonen en van de "nationale" sociale zekerheid intact te willen houden, in plaats van te beseffen dat het aanhouden van een zulkdanige sociale politiek in België een eerder armoedebestendigend effect verwekt. Willen beide gemeenschappen en het federale België er sociaal-economisch op vooruitgaan, dan heeft, hoe paradoxaal dit ook moge lijken, Wallonië zijn lonenpolitiek te matigen. Beneden Samber en Maas is de tering naar de nering te zetten door ten eerste, lagere lonen te aanvaarden, en ten tweede, door te ijveren voor een eigen stelsel van sociale zekerheid, waardoor dan voor inrichting, financiering en beheer zelf (mede)verantwoordelijkheid zou worden gedragen. Die responsabilisering is voor Wallonië de grote uitdaging om binnen termijn aan zijn trekken van welvaart en welzijn te komen. Leuk of niet, alsnog is een conclusie dat Vlaanderen en Wallonië sociaal-economisch een ontdebellingsspoor moeten berijden, om van de armoedegrens te kunnen wegrijden. Anders gezegd: een splitsing van het werkgelegenheidsbeleid en een aparte loonnorm zijn dringend noodzakelijk. Dit klinkt hard, allicht ongenadig in de oren, maar wie de roede spaart, zakt weg in een mediocriteit die maatschappelijk-economisch geen vruchten oplevert, noch een uitweg uit de problemen aanwijst. Tenzij, dat de Waalse "integriteit" wil berusten in een altijddurende Vlaamse "caritas", met de wetenschap dat caritatieve instellingen geen sociaal-economische heropleving brengen, noch de aanzet ertoe geven. Heilige huizen van zelfgenoegzaamheid verkommen tot nissen met spinnenwebben.

De evidentie is dat herstel van de zwakkere Waalse economie (lage productiviteit, hoge werkloosheid) niet mogelijk wordt zolang in België communautair de loonpolitiek van gelijkheid geldt. Het gaat dan ook niet langer op dat Wallonië zich blijft verschuilen achter de teloorgang van de mijnindustrie als enige verklaring voor de hoge werkloosheidsgraad. Volgens een nota van CEPES (het vroegere CVP-PSC studie bureau) is de economische achterstand van Wallonië hoofdzakelijk te wijten aan gebrek aan dynamisme. Wijlen Alain Van der Biest, politicus Gérard Deprez en prof. Henri Capron, allen Walen, bevestigden in vroegere krantenartikels (o.m. D.S. van 18 september 1996) dat het verdwijnen van de delfstoffenindustrie "een uiterst zwak belang" heeft gehad voor het achterop geraken van de Waalse economie (1).

In de gegeven context is het misplaatst te denken, zo niet te eisen, dat enkel en alleen Vlaamse solidariteit de leemten in het Waals arbeids- en productiviteitsproces moet op- of invullen. Dit is zonder meer een Waalse affaire. Van Vlaanderen kan niet worden verlangd de Waalse economie overeind te houden, wanneer het Zuiden er andere concepties over arbeid, productie en investeren op nahoudt. Het moet tot iedereen beginnen door te dringen dat in het belang van de geringsten van deze maatschappij het instandhouden van dezelfde lonen voor Vlaanderen en Wallonië een sociaaleco-

nomisch probleem van eerste orde is geworden. Wie zulks negeert of discriminerend te belastend vindt, redeneert in de marge van bijkomstigheden, want niet-essentiële.

Sociaal-economische grondregels hebben hun principiële waarde en reikwijdte. De geldtransfers, zoals zij in dit land gebeuren, maken geen productiviteitsachterstand goed. Zoals de situatie thans doorzichtig is, halen geldstromen naar het Zuiden niets uit, daar zij aan de doelstelling ter ondersteuning en ter bevordering van de Waalse economie voorbijgaan. Momenteel worden die transfers opgebruikt voor het op peil houden van de Waalse levensstandaard, los van de productiviteit, die nog achterop blijft. Eigenlijk kan hier gesproken worden van onderhoudsgeld wat "sociale" beroving impliceert. Belgische politici en unitaristische instituten sluiten er ogen en oren voor.

Een bewijs hiervan is de vaststelling dat het federale België om allerlei zuiderse invloeden en politieke belangen, geen moeite doet voor het zoeken naar structurele oplossingen. Hierover geen woord in de 21 prioriteiten van de regering Verhofstadt. Hierdoor kan Vlaanderen, eens te meer als federaal erkende deelstaat, nauwelijks of helemaal geen eigen sociaal regime op- en uitbouwen. Pensioenwetgeving, tewerkstelling, volksgezondheid, fiscaliteit, industrieel beleid, en ga maar verder de rij af, worden in dit land niet losgehaakt van Waalse keuzes en beslissingen.

SOLIDARITEIT

Is met het besluit dat de geldstromen van Noord naar Zuid onverantwoord hallucinant zijn, teveel gezegd? Is allicht te lichtvaardig tot on sociaal heen gegleden over solidariteit? Klinkt het oordeel over het onnut van de geldstromen niet te radicaal? Oordeel zelf.

Alleen al voor de sociale zekerheid gaat het om 2,73 miljard euro (110,2 miljard oude Belgische frank) per jaar. Dit is de verrekening van uitgavenverschillen (bijv. uitgaven voor werkloosheid) en de verschillen in de sociale bijdragen, voor Wallonië de inkomstzijde. Klaar is dat zes miljoen Vlamingen zoveel meer afdragen aan sociale bijdragen als de nagenoeg vier miljoen Walen. Dit aan de Sociale Zekerheid (SZ) overgemaakt geld komt verhoudingsgewijs onproportioneel in Waalse handen.

Voor de hogere SZ-uitgaven in Wallonië (2) worden twee soorten mechanismen verantwoordelijk gesteld: enerzijds de 'objectieve' (of verklaarbare) die o.a. verband houden met demografische verschillen (de iets oudere Waalse bevolking) en verschillen in werkloosheidsgraad; anderzijds de 'subjectieve' (of niet-verklaarbare), die blijkbaar te wijten zijn aan een verschillend Vlaams-Waals gedragspatroon. Dat er subjectieve verschillen bestaan wordt niet alleen toegegeven door Waalse bronnen (bijv. IRES van de U.C.L., dr. Wijnen van het artsensyndicaat BVAS, prof. Pierre Pestieau van de Luikse universiteit) doch wordt ook door cijfers bevestigd. Een leerzaam document daaromtrent is een vrij recent rapport van het RIZIV (Artsenkrant 20 april en 1 juni van vorig jaar) over regionale aspecten van antibioticagebruik en appendectomieën. Met andere woorden: het is weinig waarschijnlijk dat er 30% meer infectieziekten in Wallonië voorkomen dan in Vlaanderen en het is absoluut niet logisch dat vooraleer een appendix wordt verwijderd in Wallonië veel meer laboratoriumtesten, electrocardiogrammen en foto's van de borstkas worden uitgevoerd dan in Vlaanderen. Dit wijst op een verschil van medische cultuur.

Anderen gekende voorbeelden die via de SZ met geldstromen van uit het Noorden worden gespijsd zijn: een helemaal niet verklaard hoger medisch gebruik van laboratoriumtesten en röntgenonderzoeken, de hogere Waalse kosten per bevalling, de hogere Waalse ligdagprijzen en de meerkosten voor

intensieve zorgen. Dit is een regelrechte vorm van medische discriminatie van de Vlaamse burger, van de Vlaamse zieke. Voeg daarbij nog de gekende Vlaams-Waalse scheeffrekking in de gegevenstransmissies over "werkonwillige" werklozen en daar bovenop de Vlaams-Waalse gespletenheid in de opgelegde sancties, zodat een Vlaamse werkloze bijna twaalfmaal meer kans loopt om gestraft te worden dan een Waalse (3) en u kent de sleutelwoorden voor het instandhouden van de unitaire SZ discriminatie en taboe. Hierover geen debat noch publiekelijke informatie. Het Waals profitaat is één gedragspatroon dat in het federale België niet valt te corrigeren.

De burger wordt m.b.t. de sociale regeringspolitiek niet (of toch onvoldoende) ingelicht over markante Vlaams-Waalse tegenstellingen, die de alarmgrens voor gewaarborgde welvaart allang hebben overschreden. Neem bijv. het geldopslorpend verschijnsel van grotere deelname van Wallonië aan het openbaar ambt. Volgens cijfers van de UWE (Union Wallonne des Entreprises) berekend op basisgegevens van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid, werkt in Wallonië 39,05% van de werknemers in de openbare dienst tegen 25,51% in Vlaanderen. Uit deze procentuele verhoudingen is af te leiden dat er in Wallonië, althans naar Vlaamse normen, in de openbare sector een overtal is van meer dan 117.000 jobs (4) wat op zich een lagere Waalse inbreng in de SZ-kas betekent. De SZ wordt voor 70% gespijsd uit arbeid van werknemers en werkgevers, maar als de staat, zoals in de openbare sector, een te ruim werkgever is, vreet zulks in overgrote mate het federale en regionale belastinggeld aan. Het besluit dat de huidige Vlaams-Waalse geldtransfers via de SZ, de federale belastingen en de financieringswet onrechtvaardig groot zijn, is terecht.

Het Vlaams-Waalse verschil in primair inkomen (d.i. bruto-inkomen zonder aftrek van belasting en SZ-bijdragen) van 15,7% werd erdoor in 1999 gereduceerd tot een beschikbaar inkomen van 5,5%. Een grote sprong neerwaarts. Niet enkel voor Vlaanderen, ook voor het federale België. Bij deze past de vraag waar de federale schatkist, onder stress van een financieel uithollingsstelsel, haar financiële middelen zal blijven halen? Het geheel van transfers veroorzaakt een regionale herverdeling van 61%? Volgens berekeningen van de Europese commissie is dit interregionaal herverdelingsprocent bijna het dubbele van Duitsland en Groot-Brittannië en viermaal zoveel als in Zwitserland.

Dit lijkt erop alsof het federale België zich uitput aan Wallonië en van de Vlaamse burger noodgedwongen een financieel slachtoffer maakt. Volgens berekeningen van prof. W. K. Brauers (5) gaven de geldtransfers in 1996 via de drie hogervermelde kanalen, vermeerderd met de interesten op de vroegere transfers, aanleiding tot een op het eerste gezicht niet te geloven inkomenparadox, namelijk: het gemiddelde inkomen in Wallonië werd door de transfers groter dan in Vlaanderen, ofschoon het gemiddeld inkomen vóór de transfers in Vlaanderen hoger lag dan in Wallonië.

Wie durft bij dit omgekeerd (ongeoorloofd) resultaat de geldstromen in dit land nog te bagatelliseren, want de transfers houden niet op met de reeds vermelde 2,73 miljard euro van uit de Sociale Zekerheid. Andere kanalen zijn: de federale overheidsbegroting (1,25 miljard euro), de financiering van gemeenschappen en gewesten (0,97 miljard euro). Voeg daaraan nog de transfers via de afbetaling van de intrestlasten op de staatsschuld (3,6 miljard euro), zoals die door Leuvense economen voor het jaar 1985 berekend werden, en de uitkomst van het jaarlijkse transferbedrag benadert de 8,55 miljard euro (ongeveer 342 miljard BEF). Is bij het vernemen van deze bedragen nog te redetwisten of te lullen over solidariteit en Vlaams egoïsme of kleinzie-

ligheid? Neen! De situatie en de beroving zijn te duidelijk. Beide spotten met de vaak te horen opwerping dat vroeger, toen Wallonië welvarender was, de SZ-geldstroom in tegenovergestelde richting, dus van Wallonië naar Vlaanderen, liep. Een flagrante onwaarheid.

Vóór de laatste wereldoorlog kan men spreken over tewerkstelling van Vlamingen in Waalse industriebedrijven. Daarvoor ontvingen zij loon, maar dat heeft niets gemeen met SZ-transfers. Hoe durven unitaristen en syndicalisten dit tegen de sociale geschiedenis van dit land in, te beweren? Zijn zij moedwillig vergeten dat de uitgebreide SZ, zoals wij die nu kennen, pas dateert van na de Tweede Wereldoorlog! Overigens, overvloedig studiewerk wijst ten voeten uit dat nooit één enkele oude Belgische frank van uit Wallonië naar Vlaanderen is gevloeid.

Een studie van prof. Juul Hannes (VUB en RUG) toont aan dat Vlaanderen in de periode 1830-1914 zelfbedruipend was doordat het procent afgedragen belastingen al die jaren overeenstemde met het bevolkingspercentage. Hoe kan dan worden verdedigd dat zuiderse geldstromen het toenmalig economisch arme Vlaanderen meer dan driekwart eeuw lang hebben bespoeld? Licentiaat 'economie' Gerd Dottermans (K. U. Leuven) leverde in zijn studie het bewijs dat voor de periode tussen 1955 en 1975 alleen transfers vanuit Vlaanderen en Brussel naar Wallonië zijn gebeurd. Een derde bewijs is de studie van prof. Paul Van Rompuy en Leuvense collega's die voor de periode vanaf 1975 tot heden in één conclusie is samen te vatten: een continue geldstroom van Vlaanderen naar het Zuiden (6). Er bestaat geen grotere federale mythe dan te beweren dat Wallonië in het verleden solidair was met Vlaanderen.

Financiële solidariteit ligt verankerd in Vlaanderen en niet in Wallonië. Voor eeuwig? Ja, zolang als het federale België bestaat. Is Vlaanderen verplicht zulks een eeuwigheid te laten duren? Neen! Financiële solidariteit veronderstelt altijd loyaliteit van de steunontvanger. Welnu, als dank voor die enorme Vlaamse geldstroom via de SZ en andere kanalen, wordt aan Vlaanderen door Wallonië de politieke macht, waarop het in deze staat recht heeft, herhaaldelijk ontzegd. De Belgisch-populaire stelling dat de Vlaams-Waalse geldstroom, ingevolge de snellere vergrijzing van de Vlaamse bevolking weldra gaat omkeren, is een flop van een redenering. Dit is een thesis die langs Franstalige kant graag wordt gehoord en o.m. wordt bijgetreden door de gewezen ACV-vakbondsleider Peirens en oud-minister Willockx. Welnu, daar is iets van, maar niet alles. Een recente KBC-studie geeft weliswaar aan dat de snellere vergrijzing in Vlaanderen de transfers de komende jaren een weinig zullen afremmen... maar na 2010 gaan zij opnieuw toenemen. De enige manier om het tijt echt te keren is dat de Waalse economie en werkgelegenheid fors sneller zouden groeien dan in Vlaanderen. Daar is alsnog niets van te merken. De meest recente regionale rekeningen, een tweetal maanden geleden gepubliceerd, laten het tegendeel zien: de Vlaamse economie groeide de tweede helft van de jaren negentig gemiddeld met 2,2%, de Waalse met 1,4% (7). In weerwil van de aangroei van de werkloosheid in Vlaanderen – door bedrijfssluitingen, personeelsafslankingen en fusies – ligt de productiviteit in Wallonië 11% lager dan in Vlaanderen, terwijl dit voor de loonkosten slechts 6% bedraagt. Wat betekent dat de kosten per eenheid-productie in Wallonië 5% hoger liggen.

Wordt het niet de hoogste tijd aan de SZ een loutere Vlaamse identiteit te geven?

Louis Van Roy

(1) Cfr. Sociale Zekerheid - autonomie en solidariteit - E. Ponette, Periodiek Nieuwsbrief, mei-juni 2001.

(2) Nota: standpunten van AK-VSZ over toewijzing van SZ aan beide volksgemeenschappen in België - sept. 2001.

(3) "Vlaamse werkloze twaalf keer vaker als werkonwillige gestraft dan Waalse, I.B. FET. 26 juli 2001.

(4) Cfr. Waalse privé-sector weegt licht, Dirk Delmartino in DS 10 febr. 2001; Fédéralisme et solidarité financière, étude comparative de six pays, Philippe Cattoir, CRISP 1998.

(5) Cfr. Toelichting bij een studie van prof. W.K. Brauers, E. Ponette, in Periodiek Nieuwsbrief, mei-juni 1999.

(6) Cfr. Naar een productieve solidariteit" Jan Van Doren, adjunct-directeur VEV-Studiedienst, congresmeeting van het AK-VSZ van 3 maart 2002.

(7) Cfr. idem als hierboven.

“De Leeuw van Vlaenderen” in dienst van Vorst en Kerk

2002 is het jaar waarin alom de zeventiende eeuwste verjaardag wordt herdacht van de Guldensporenslag. Ouderen denken daarbij terug aan de lectuur van Conscience roman De Leeuw van Vlaenderen. Vele jongeren hebben het verhaal leren kennen via de ietwat eigenzinnige versie van Hugo Claus in de gelijknamige film. Het boek werd tot vóór enkele decennia zoveel gelezen dat velen geloofden dat alles wat Conscience erin geschreven had, in werkelijkheid ook gebeurd was. Ze gingen er aan voorbij dat een historische roman altijd een flink stuk fantasie bevat, dat hij een produkt is van de tijd van zijn ontstaan en dat achter het spannende verhaal heel wat ideologie en berekening schuil ging.

Toen in september 1830 de Belgische Revolutie losbrak, ging de achttienjarige Conscience zich aanmelden om de wacht op te trekken. Hij werd weliswaar wandelen gestuurd, maar kon een maand later toch een diensttijd beginnen die zes jaar zou duren. Conscience was enthousiast over het jonge België. Maar het was nog niet zeker of het een lang bestaan zou kennen en er waren nog steeds conflicten over de grenzen. Koning Leopold I voerde daarom een unionistische politiek. Liberalen en katholieken waren bereid elkaar te verdragen en men werkte ijverig aan een Belgische natie met een eigen nationaal gevoel en een eigen geschiedenis. Allerlei historische figuren werden uit het verleden opgediept en via schilderkunst en literatuur prompt tot Belgische helden geproclameerd (Godfried van Bouillon, Boduognat...). Ook Conscience werd in die historische hertekening betrokken en hij kreeg daarbij de steun van de koning.

In 1837 publiceerde hij *In 't Wonderjaer* over de opstand van de Nederlanden tegen Spanje in de zestiende eeuw. In zijn voorwoord stelde hij de Belgen voor als afstammelingen van de “Teutonische helden” en de katholieken streden er samen met de protestanten tegen de Spaanse vijand.

In 1838 volgde *De Leeuw van Vlaenderen*.

Conscience had in augustus 1836 op een tentoonstelling in Antwerpen een schilderij van Nicaise de Keyser gezien, dat de dood van de Franse opperbevelhebber Robert d' Artois in de Slag bij Kortrijk in 1302 voorstelde. Het werk maakte zo'n diepe indruk op hem dat hij besloot het onderwerp te behandelen in zijn volgende boek.

Om tegemoet te komen aan de verwachtingen van een romantisch lezerspubliek voerde Conscience een verliefd koppel ten tonele: Machteld, de dochter van graaf Robrecht, en Adolf van Nieuwland, een jonge edelman uit het Brugse. Beiden zijn historische figu-

ren. Graaf Robrecht had inderdaad een dochter die Mathilde heette en in het Brugse leefde een edelman met dezelfde naam. De liefdesrelatie tussen hun twee is evenwel ontsproten aan de fantasie van de auteur. Ook de graven Gewijde en Robrecht hebben bestaan. Maar wat Conscience er in zijn roman over vertelt, is minder authentiek. Tijdens de Guldensporenslag zat Robrecht gevangen in Frankrijk, net als zijn vader Gewijde en zijn broer Willem. De slag werd dus gewonnen zonder dat de wettige vorsten er aan te pas kwamen. Door dat te schrijven kon men de indruk wekken dat ook het moderne België in staat was tot grote dingen, zonder een beslissende bijdrage van de Saksen-Coburgs. Meer zelfs, dat België het zonder koning kon stellen en een republiek worden. Dat was voor Conscience politiek ondenkbaar. Hij stond achter de unionistische ideeën van koning Leopold, die hem trouwens financieel steunde. In die visie moest de vorst een centrale rol spelen in het beleid van het land en moesten de politici zich rond hem scharen, over de opiniegrenzen heen. Daarom besliste hij van Robrecht postuum een unionist te maken, door hem in de gebeurtenissen van 1302 een centrale rol te geven die hij in werkelijkheid nooit had. Hij vertelt dat graaf Robrecht van de edelman die hem in Frankrijk gevangen hield, twee keer de gelegenheid kreeg om incognito Vlaenderen te bezoeken en daar een beslissende rol te spelen in de gebeurtenissen. Een eerste keer bevrijdt hij, verkleed als zwarte ridder, zijn dochter uit de handen van de Fransen die haar ontvoerd hebben en ontmoet hij daarna de leiders van de opstand tegen de Franse bezetter. Ze denken eraan de strijd nog even uit te stellen om tactische redenen. Maar Robrecht, die al maanden in de gevangenis zat en de evolutie en geestesgesteldheid in Vlaenderen nauwelijks kent, weet beter. Hij raadt uitstel af en er wordt beslist om onmiddellijk te mobiliseren.

Een jaar later, op 11 juli 1302, daagt in het heetst van de strijd, net wanneer de Vlamingen in het nauw gedreven worden, een ridder met een gouden harnas op die de kansen doet keren in het voordeel van de Vlamingen. Als hij na de slag verdwijnt, denken de Vlamingen dat hij Sint-Joris is en dat hij naar de hemel terugkeert.

In een goed unionistisch verhaal volstaat het evenwel niet dat de vorst zijn verantwoordelijkheid neemt en zijn volk naar de overwinning leidt. De volksleiders moeten hem daarin steunen. En om de goede volksleiders scherp te profileren moeten er ook enkele opgevoerd worden die zich niet of niet goed van hun taak kwijten. Dat is wat Conscience gedaan heeft met figuren als Breydel, De Coninck en Brakels. De wijze

De Coninck die zich onder het bevel van zijn vorst plaatst; de onstuimige Breydel die moeite heeft met discipline en regelmatig ingetoomd moet worden en tenslotte Brakels, de oud-deken van de wevers die een verrader is en nog vóór de slag als spion wordt ontmaskerd en gedood.

Maar de boeken van Conscience waren aanvankelijk geen succes. Onder meer omdat er in kerkelijke kringen nogal wat wrevel bestond over het feit dat in het Wonderjaer katholieken en protestanten samen vochten tegen de Spaanse bezetter en over het als losbandig ervaren gedrag van vele Vlaamse helden in De Leeuw. Voor vele priesters was een roman een verwerpelijk literair genre dat in Frankrijk veel onheil had aangericht onder de katholieke bevolking. En in de romans van Conscience zagen ze eenzelfde verderfelijke voedingsbodem.

Conscience was – zoals vele intellectuelen in die tijd – een liberaal katholiek. Gelovig en katholiek, maar tolerant tegenover andersdenkenden en gekant tegen een al te opdringerige betutteling van de clerus. Maar na het geringe succes van zijn eerste boeken zat hij financieel en moreel aan de grond. Ook als patriot had hij het moeilijk, want in april 1839 werd het Verdrag der XXIV Artikelen goedgekeurd, waardoor de Nederlandse koning weliswaar de onafhankelijkheid van België erkende maar tegelijk Noord-Brabant, Oost-Limburg en een groot stuk van Luxemburg van België losmaakte. Literair en politiek ontmoedigd kwam Conscience in een zware crisis terecht en gedurende drie jaar verdween hij van het literaire toneel.

Vrienden konden hem er evenwel van overtuigen dat hij talenten had als schrijver, dat zijn romans waardevol waren en dat België ook binnen zijn nieuwe grenzen een toekomst had. Tegelijk maakten ze hem duidelijk dat hij om de tegenkanting van de toen nog invloedrijke clerus af te zwakken of neer te halen toegevingen moest doen. En vanaf 1842 was Conscience daartoe bereid. Hij herwerkte zijn boeken en maakte in het Wonderjaer van de katholieken niet langer de medestrijders van de protestanten. En in De Leeuw werden de liefdesscènes afgezwakt of geschrapt en werden alle vloeken geweerd.

Conscience heeft nooit ontkend dat zijn ommezwaai van 1842 mee geïnspireerd was door materiële overwegingen. Na jaren van miserie hoopte hij eindelijk iets te verdienen met zijn literaire arbeid. Maar hij liet ook meer verheven motieven gelden. Door de toegevingen aan de clerus was zijn werk breed verspreid geraakt. Bovendien wou hij schrijven op het peil van “zijn volk” om aan volksverheffing te kunnen doen. En dat volk was cultureel niet rijp om zwaardere kost te verteren. Het is moeilijk te achterhalen welke argumenten bij hem het zwaarst hebben gewogen. Feit is dat zijn boeken van dan af wel en veel gelezen werden en dat zijn onvoorwaardelijke trouw aan Vorst, Vaderland en Kerk hem geen windeieren hebben

gelegd. In het begin van zijn carrière kreeg hij meermalen toelagen van de koning. In de Leopoldsorde schopte hij het van ridder tot grootofficier. Later werd hij arrondissementscommissaris in Kortrijk en in 1868 conservator van het Wiertzmuseum in Brussel.

Conscience heeft een grote rol gespeeld in het creëren en verspreiden van mythes rond de gebeurtenissen van 1302. De Leeuw is een schitterend voorbeeld van de manier waarop het jonge België de geschiedenis in dienst stelde van zijn politieke debatten. Toen de Vlamingen later het unitaire België van 1830 ter discussie stelden, werd de roman voor hen een krachtig nationaal symbool en werden er andere accenten gelegd. Maar zo had Conscience het niet bedoeld. Hij heeft zich nooit tegen België gekeerd. Maar hij begreep dat België alleen een toekomst had als aan de Vlaamse verzuchtingen werd tegemoet gekomen. Vanuit dat standpunt was hij een overtuigende Vlaming en een Belgische unionist. Toen hem in 1881 als oudere man een grootse nationale hulde werd gebracht, drong hij erop aan dat ook Franstaligen op zijn viering werden uitgenodigd.

F.V.C.

Voornaamste informatiebron: Roel Jacobs, 1302-2002. 700 jaar Guldensporenslag, Mechelen, 2002.

WIJ GEDENKEN

In 2002 herdenken we vier personen die een belangrijke rol hebben gespeeld in de Daensistische Beweging en/of het Priester Daensfonds.

Op 10 juni is het 160 jaar geleden dat Pieter Daens in Aalst geboren werd. Hij was journalist, drukker en daensistisch volksvertegenwoordiger van 1904 tot aan zijn dood in 1918. In de geschiedenis van de Daensistische Beweging staat hij enigszins in de schaduw van zijn oudere broer, priester Adolf Daens. Volgens historicus Hendrik Strijpens niet helemaal terecht. Al jaren vóór de Daensistische Beweging was Pieter Daens actief op Vlaams en sociaal gebied, onder meer via zijn veel gelezen weekbladen.

Victor Soens overleed op 3 november 1932 in Strombeek-Bever. Hij was afkomstig van Aspelare, waar zijn vader koopman en landbouwer was. In 1891 was hij medestichter van het weekblad Klokke Roeland. Hij ondertekende het eerste manifest van de roelanders als vertegenwoordiger van de kleine boeren en hij hield meetings om het sociale gedachtegoed van de roelanders te verspreiden. Maar door zijn inzet voor een christen-democratie kwam hij in conflict met zijn familie; drie van zijn broers waren priester en een zus was non. Hij ging een jaar op een grote boerderij in Amerika werken om er het productieproces te bestuderen. In 1898 – na zijn huwelijk – ging hij in Strombeek-Bever wonen, waar hij de strijd aanbond tegen de Franstalige burgemeester. Met zijn Volkspartij behaalde hij in 1926 en 1932 de volstrekte meerderheid in de gemeenteraad, maar de minister handhaafde de Franstalige burgemeester. Soens was al die jaren gemeenteraadslid.

Zijn zoon Ernest kwam in januari 1971 in het nieuws, toen hij eiste dat de Franstalige FDF-gemeenteraadsliden van Strombeek de eed in het Nederlands zouden afleggen.

Jan Baptist De Neve overleed in Aalst op 25 december 1942. Hij is vooral bekend als de pionier van de daensistische ziekenfondsen. Mee onder zijn impuls groeide het Ziekenfonds der Christene Volkspartij uit tot het belangrijkste ziekenfonds van de Denderstreek en versmolten in 1928 de diverse daensistische mannen-, vrouwen- en kinderziekenfondsen tot de Vereenigde Ziekenbonden der Kristene Volkspartij. Bij Koninklijk Besluit werden ze onder die naam officieel erkend. Tegelijk werden er in de jaren 1920, in samenwerking met of in navolging van Aalst, op diverse plaatsen in Vlaanderen Vlaams-nationale ziekenfondsen gesticht. Die hadden omstreeks 1935 samen ongeveer honderdduizend leden, zodat een landelijke organisatie mogelijk werd en de landsbond der Vlaamsch-Natio-

nale Mutualiteiten ontstond. Die had zijn hoofdzetel in Aalst en het bestuur bleef grotendeels in handen van vroegere daensisten. De Neve heeft er nog een belangrijke rol in gespeeld.

In maart 1918 na de dood van Pieter Daens, nam De Neve tijdelijk het voorzitterschap van de Christene Volkspartij over en de redactie van het weekblad De Werkman. Van 1936 tot 1939 was hij senator voor de arrondissementen Aalst en Oudenaarde.

Sander De Vos overleed in Aalst op 15 september 1972. Hij was als jong-daensist tussen 1910 en 1914 actief in de Aalsterse daensistische arrondissementsbond, samen met onder meer Albert Van den Bruele, Florent Moens en Louis De Bruyn. Hij behoorde tot de stichters van het Priester Daenscomité dat in 1957 een grootse hulde aan priester Daens organiseerde naar aanleiding van de vijftigste verjaardag van zijn overlijden. Later werd hij actief in het Priester Daensfonds, dat uit het Priester Daenscomité is ontstaan. Hij was penningmeester van 1976 tot aan zijn dood.

F.V.C.

KADOC

(Katholiek Documentatie- en Onderzoekscentrum) bestaat vijftientig jaar

Voorzitter Emiel Lamberts en directeur Jan De Maeyer vertellen

Dubbele basisopdracht

“Het plan om een katholiek documentatie- en vooral onderzoekscentrum op te richten, is geleidelijk aan ontstaan, in het begin van de jaren '70, in de eerste plaats op grond van een aantal archivalische bezorgdheden. De hele katholieke wereld was in beweging in die tijd, toen het Vaticaans Concilie zijn gevolgen deed voelen. Er werd druk gereorganiseerd, en vaak ook verhuisd. Dat was vooral het geval bij het maatschappelijk middenveld, de wereld dus van de maatschappelijke organisaties, allerlei instellingen uit de katholieke zuil enzovoort. Die hebben in ons land een zeer diepgaande invloed uitgeoefend op de maatschappelijke ontwikkelingen, vaak meer dan de overheid. In kringen van historici was er dan ook een terecht bezorgdheid gegroeid, omdat het risico bestond dat die woelige overgangsfase erg nadelig zou werken op de archiefvorming. Het Algemeen Rijksarchief had niet tot taak om dat op te vangen, en het had trouwens al middelen te kort om de overheidsarchieven goed te kunnen beheren.”

“De K.U.Leuven zocht toen op veel vlakken nog naar eigen weg. De broodnodige onderzoekscultuur moest nog groeien, ook binnen het Departement Geschiedenis. We kwamen toen in contact met het in 1969 opgerichte Katholiek Documentatiecentrum uit Nijmegen, dat bewezen had dat een modern archief een zeer positieve invloed kon hebben op de onderzoeksmogelijkheden.”

“Die twee factoren, zorg voor het archivalisch erfgoed en onderzoekbevordering, waren en zijn nog altijd de basis van het Kadoc.”

Groei en differentiatie

“Het Cultuurdecreet van 1985 was een belangrijk moment voor het Kadoc. Dat decreet regelde de recurrente financiering van privaatrechtelijke documentatiecentra, met naast het Kadoc ook het Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis voor de linkse bewegingen, het Liberaal Archief en het ADVN (Archief- en Documentatiecentrum voor het Vlaams-Nationalisme) enzovoort. Daardoor, en door een reeks tewerkstellingsfaciliteiten, kon het Kadoc zijn staf uitbreiden en ook financiële zekerheid bieden.

Die groei gaf ons de mogelijkheid om voortaan ook meer fundamenteel onderzoek te doen, zonder het archivalische en het toegepaste luik te laten verwateren. Ook dienstverlening heeft ons helpen groeien. We zijn nog altijd heel actief in die sfeer, bijvoorbeeld met betrekking tot patrimoniumbeheer, of rond het

opzetten van tentoonstellingen, instellingsgeschiedenissen enzovoort.”

“In het begin van de jaren '80 zijn we verhuisd naar de Centrale Bibliotheek, en in september 1990 zijn we uiteindelijk naar de Vlamingenstraat vertrokken, in het voormalige Minderbroedersklooster, dat door de K.U.Leuven aangekocht werd en met mecenaatsgeld gerenoveerd. Hier zullen we ook wel blijven, maar we beginnen binnenkort wel aan een tweede magazijn, vlakbij de nieuwbouw van de Technische Diensten in Heverlee.”

“Een nieuwe stap voorwaarts werd mogelijk vanaf ongeveer 1995. Vanaf die periode zijn we ons, naast het openbare werk, meer met comparatief Europees onderzoek gaan bezighouden. Zonder te overdrijven: het Kadoc draait mee op Europees niveau. In het buitenland zijn natuurlijk ook wel centra die in dezelfde sfeer actief zijn, maar er zijn er eigenlijk géén die een vruchtbare band onderhouden met een universiteit, de overheid en de katholieke gemeenschap samen.

De structuur van het Kadoc is erop gericht dat we alle aspecten van de ontwikkeling van de katholieke gemeenschap archiveren en bestuderen op een zo breed mogelijke manier.

“Door ons expliciet op de katholieke zuil te richten, zou je ons een vorm van ‘partijdigheid’ kunnen verwijten. Zodat het toch te algemeen is. In feite zijn we een themearchief dat zich specialiseert in een bepaald veld. Dat is meteen ook onze sterkte. Het maakt het bijvoorbeeld makkelijker om archiefmateriaal aan te trekken. Geëngageerde historici, christelijke actiegroepen, katholieke families of politici van CD&V-strekking zullen allicht sneller hun archief overmaken

aan het Kadoc dan aan andere instanties, omdat er een vertrouwensband bestaat met onze instelling. En inhoudelijk, zowel op documentair als op onderzoeksvlak, maakt het specialisatie mogelijk: door ons expliciet met de relatie tussen religie en samenleving bezig te houden, creëren we automatisch ook meer diepgang in onze werking.”

Uit: Campuskrant, 07.03.2002.

BRIEF

van Pater Bouckaert aan Pastor Daens

In de Goede Week van het jaar 1906 hield de Vlaamse pater-redemptorist Jan-Baptist Bouckaert (1867-1925) diverse sermoenen in de Sint-Martinuskerk in Aalst. Bouckaert had toentertijd grote faam als volks- en missiepredikant en verstond de kunst om zijn toehoorders te boeien. Op Goede Vrijdag legde hij voor een bomvolle kerk aan de arbeiders uit welke de rechten en plichten waren van patroons en werklieden. Aangezien er enkele weken later verkiezingen waren, namelijk op 27 mei, maakte hij van de gelegenheid gebruik om de arbeiders te waarschuwen voor "de ophitsingen, valse leerstelsels en vleierijen van volksbedriegers". Dat kon in Aalst niet anders begrepen worden dan als een regelrechte aanval op priester Daens en zijn aanhangers.

Voor de daensisten kwam die aanval erg ongelegen. Na meer dan tien jaar strijd en heel wat opofferingen en tegenkating was de Christene Volkspartij er niet in geslaagd op parlementair vlak door te breken. Meer zelfs, door de tegenwerking van de clerus en de bisschoppelijke veroordelingen was de beweging in de marginaliteit geraakt. Priester Daens was in 1902 weliswaar nog tot volksvertegenwoordiger verkozen, maar niet meer in Aalst maar in het arrondissement Brussel. En het was lang niet zeker dat hij na mei 1906 nog in de Kamer zitting zou hebben.

De preek van pater Bouckaert werd druk besproken en Daens voelde zich verplicht op de uitdaging en beschuldigingen te antwoorden. Een week na Pasen verscheen in de daensistische bladen *Het Land van Aalst en De Volkseeuw* een artikel, ondertekend door priester Daens en getiteld: "Een schandaal in de Sint-Martenskerk in Aalst". Daens schreef dat pater Bouckaert op Goede Vrijdag "den predikstoel bezoedeld" had, want "in plaats van over het Bitter Lijden te spreken, heeft hij eene politieke meeting gegeven". Hij noemde de preek een "roekeloosheid, heiligschenderij, afstootelijke, zinneloze, lafhertige, oneerlijke handelwijze". Ook de preek van Bouckaert op Paasdag viel bij priester Daens niet in goede aarde, want "in die twee sermoenen hoorde men niets anders dan blinde gehoorzaamheid en onderwerping aan Paus, bisschoppen en priesters." Hij noemde het "eene gevaarlijke dwaling, eene ketterij, niet te zeggen waarin een christen mensch moet gehoorzamen aan de kerkelijke overheid", want "in politieke zaken" is hij niet tot gehoorzaamheid verplicht.

Bouckaert stuurde naar de betrokken weekbladen een recht van antwoord. Hij beweerde dat hij op Witte Donderdag over Jezus' lijden had gepreekt, want die avond was de passie van Jezus begonnen. En op Goede Vrijdag had hij het over de arbeid gehad, om "aan de duizenden werklieden het voorbeeld van den

goddelijken Werkman van Nazareth voor oogen te stellen (...) Rijk en arm, meester en onderdaan hoorde zijne plichten. Want afschuwelijk, wraakroepend is de misdaad van dezen die aan den werkman slechts spreken van zijne rechten. Ellendige volksbedriegers zijn ze, dezen die slechts het volk vleien, opmaken en steenen in de handen steken om naar het hoofd van patroon en rijken te werpen." Bouckaert speelde het spel even demagogisch als Daens. Hij verweet hem een afvallig en ongehoorzaam priester te zijn, die geen mis meer mag lezen en het priesterkleed niet meer mag dragen en die aanstoot geeft aan christen mensen.

Als slot van zijn artikel had priester Daens aan Bouckaert de raad gegeven: "Als gij in uwe klooster cel zult zijn teruggekeerd, denk dan met berouw over 't schandaal dat gij te Aalst in onze hoofdkerk hebt gegeven." Maar Bouckaert beweerde er alleen spijt van te hebben dat hij niet nog meer zondaars bekeerd had en niet nog meer verblinde en misleide werklieden tot God had kunnen terugbrengen.

De polemiek deinde uit tot ver buiten Aalst. Toen het antwoord van Bouckaert niet werd opgenomen in het eerstvolgende nummer van de daensistische bladen, verspreidde Bouckaert zijn tekst als een open brief die in conservatief-katholieke bladen gretig werd opgenomen en becommentarieerd. In het licht van de naderende verkiezingen werd de lof gezongen van de katholieke regering die van België "een der welvarendste, der werkzaamste en der vrijste landen" van Europa heeft gemaakt en werden de gelovigen nogmaals gewaarschuwd voor socialisten, liberalen en democraten-scheurmakers. In het stemhokje "gansch alleen onder 't oog van uwen God" moesten de arbeiders hun christelijke plicht doen en denken "aan uwe ziel, aan de ziel uwer kinders, aan uw geloof, uwen God, uwe eeuwigheid!".

F.V.C.

IN DE KIJKER

Op 1 april overleed onverwachts in familiekring te Baardegem Honoré Destaebele, oud-apotheker van Nieuwerkerken. Honoré werd geboren te Geraardsbergen op 20.09.1914. Hij huwde met Hilda Bocqué, dochter van de oorlogsburgemeester van Aalst en zo verzeilde hij na de oorlog in Nieuwerkerken, waar hij zich in de Dorpsstraat vestigde. Algauw werd hij een zeer geliefde figuur. Honoré was een optimist, een levensgenieter en een volksvriend. Toen hij met pensioen ging, verhuisde hij naar Baardegem, waar hij in de nabijheid van zijn dochter ging wonen. Honoré was een overtuigd Vlaming. Zijn levensovertuiging staat samengevat onderaan zijn doodsbericht: Pulvis – Cinis et Nihil (Poeder – As en Niets). (Uit Liniaal, driemaandelijks cultureel tijdschrift, Nieuwerkerken, april 2002)

* * *

Op 15 april overleed in Oudenaarde Armand Verschoore, 96 jaar. Hij was licentiaat in de pedagogische wetenschappen en ereburger van Wortegem-Petegem.

Verschoore was zijn leven lang nauw betrokken bij de Vlaamse en daensistische strijd en was jarenlang lid van het Priester Daensfonds. Op zaterdag 3 oktober 1992 onthulde hij op het Kerkplein van Wortegem het Hector Plancquaertmonument. Dat monument, een ontwerp van zijn dorpsgenoot Paul Dewilde, stond sedert 1970 in de nabijheid van het kerkhof, maar kreeg in 1992 een betere plaats in het centrum van het dorp. De persoon van Verschoore komt ook aan bod in het gemeentehuis van Wortegem-Petegem in een kleine permanente tentoonstelling rond verdienstelijke figuren uit de streek. Behalve Verschoore wordt er ook aandacht besteed aan onder meer Hector Plancquaert

en Stijn Streuvels.

* * *

In "Appeltjes van het Meetjesland - Jaarboek van het Heemkundig Genootschap van het Meetjesland" (nr. 52, 2001) verscheen een uitgebreide geïllustreerde bijdrage van Paul Van de Woestijne over Pius Ryffranck, journalist en filosoof. Geboren in 1860 had Ryffranck een zeer druk en gevarieerd leven. Hij was uitgever en journalist, politicus, actief in tal van sociale en culturele verenigingen. Als humanioraleerling zond hij teksten naar De Werkman, het toen pas opgerichte weekblad van Pieter Daens. De eenvoudige, narratieve taal van Pieter Daens zou hem in zijn journalistiek beïnvloed hebben. In de Daensistische Beweging zou hij evenwel geen rol hebben gespeeld.

Beschermende Leden PDF 20002

Pieter Amerijckx, Gent
Christelijke Mutualiteiten, Aalst
Tony Derde, Aalst
Andries De Schepper, Evergem
Willy De Turck, Leuven
Luc D'Hondt, Erembodegem
Wilfried D'Hondt, Ninove
Raf Lauwereys, Erpe-Mere
Rob Librecht, Vlierzele
Herwig Sonck, Denderleeuw
Stichting Emiel Van De Gucht, Brussel
Emiel Van Campenhout, Korbeek-Lo
Roger Van Der Cammen, Mol
Piet Van Eeckhout, Gent

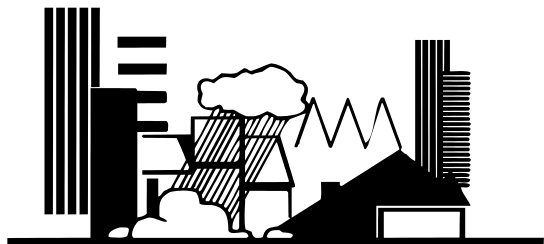
**Kies in alle vrijheid, maar mét een geweten
voor een professioneel maar ongebonden ziekenfonds**

VRAAG VRIJBLIJVEND EEN INFORMATIEPAKKET

BEL GRATIS ☎ 0800 - 9 - 4361

Adm. Zetel : Statieplein 12 – 9300 Aalst

BOUWBEDRIJF VAN HERREWEGHE

FAMILIAAL GESTRUCTUREERD BOUWBEDRIJF
MET EEN JARENLANGE ERVARING

Honderden referenties
nieuwbouw, appartementsbouw,
industrialbouw, openbare werken

Verbrandhofstraat 34
9300 AALST
(053) 77 18 12

VHW ISOLATIE

- ! erkend dealer meest kwalitatieve isolatieproducten
- ! alle producten op voorraad
- ! gratis vrijblijvende prijsophaal
- ! eigen studiedienst voor berekening van isolatie
- ! nieuw in ons gamma, plaatsen isolerende chappe
- ! speciale kortingen voor doe-het-zelvers

Voor inlichtingen
VHW ISOLATIE
Verbrandhofstraat 34
9300 AALST
tel (053) 77 18 12
fax (053) 77 12 20

Uit sympathie

BACCARA DROOGKUIS

Geraardsbergsestraat 100 - 9300 Aalst

Tel.: 053 / 21 34 31

Maak Vlaanderen onafhankelijk

Word lid van de
**Vlaamse
Volksbeweging**

Secretariaat: 053 / 77 46 99

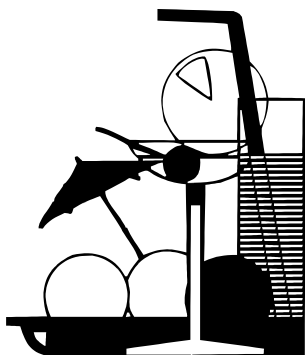
Geraardsbergsestraat 76-78
9300 Aalst
Tel.: 053 / 78 57 32

Sint-Annalaan 103
9300 Aalst
Tel.: 053 / 71 02 08

TAVERNE - RESTAURANT

't Land van Nieuw

Grote Markt 4 - 9300 Aalst
Tel.: 053 / 77 49 85

Weekdagen vanaf 11 u.
Zaterdag vanaf 10 u.
Zon- en feestdagen vanaf 11 u. 30
De keuken is doorlopend open vanaf 11 u.30

Voor vergaderingen, reünies en etentjes is er op de 1ste verdieping een zaal ter beschikking

St. Jorisstraat 21 - 23
9300 Aalst
Tel.: 053 / 77 03 72
Fax 053 / 77 04 82

Ginette Hereman

Klein- en groothandel
horecabenoedigheden- alu-vormen
alle verpakkingen - pick-up letters
seizoen decoratie - doopartikelen

Estaminet Den babbelaer

waar gezellig keuvelen
een kunst is

TAPAS VARIADAS Spaanse Wijnen

Bourgondische sfeer
met een zuiders tintje

Klapstraat 3 - 9300 Aalst
Tel.: 053 / 77 58 96

Dagelijks open vanaf 16 u.
Zon- en feestdagen gesloten

**KEN JE DE ZEVEN
GOEDE REDENEN
OM JE HUWELIJSLIJST BIJ
DE STER TE LEGGEN ?**

BON

Stuur ons deze bon, U verneemt ze alle
zeven en U ontvangt kosteloos en
vrijblijvend een kosteloze documentatiemap

Naam _____
Adres _____
Gemeente _____
Huwelijksmaand _____

♂ DE STER

Kapellestraat 2-4-6
Molenstraat 6-7-9-13-16
9300 Aalst
Tel.: 053 / 21 19 30

PEDILUX

N.V.

Kerkstraat 18 - 9300 Aalst
Tel. 053 / 78 00 42

SCHOENEN - mode en comfort
in verschillende breedten
ook voor losse schoenzolen

Orthopedische schoentechniek
Steunzolen
Voetverzorging

Een degustatie in

VISRESTAURANT

KELDERMAN

De gezelligste manier om bij elkaar te zijn

terras - tuin - privé-parking

Gesloten op woensdag en donderdag

Parklaan 4 - 9300 Aalst

Tel.: 053 / 77 61 25

Fax: 053 / 78 68 05

KLEDING SINT-ELOOI

Esplanade 1 - 9300 Aalst

Tel.: 053 / 21 15 71

Antwerpia

BANKETBAKKERIJ

*als u houdt
van kwaliteit*

Geraardsbergsestraat 38
9300 Aalst
053 / 21 35 33

